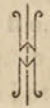

Nas̃ List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Nas̃ega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoili pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Krst in preporec! — Ob grobu narodnih mučnikov. — Krvava kronika nemškega vojaštva. — Kdo izdaja avstrijsko domovino. — Politične vesti. Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno. — Umetnost. — Književnost. — Raznoterosti. Podlistek: Usoda.

Krst in preporec!

„Vstani borni narod moj...“
Gregorčič.

Človek se najprej rodi, potem je šele krščen. Slovenska Ljubljana je bila najprej krščena s krvjo nedolžnih žrtev, potem se je prerodila v lepo belo Ljubljano. Slovensko pohlevnost so morali vojaški bajoneti in streli iz vojaških pušk vzdramiti, da se je potegnila za svojo pravico.

Dogodki prelitja nedolžne slovenske krvi so znani, v širnem svetu se govori o njih, toda poročila v nemških listih so neresnična, v njih je ljubljanski talmi-Nemec nedolžna ovca, pohlevni Slovenec kanibal in tolovaj, nevaren človeškemu življenju in tuji lastnini.

Ko smo danes teden pisali uvodnik o ptujskih izgredih, smo rekli, da se morajo po širni Sloveniji izvajati najhujše posledice zoper Nemce. V mislih smo imeli posledice edino na gospodarskem polju in niti sanjalo se nam ni, da bi se posledice izvajale s hrupnimi demonstracijami in s pobijanjem šip. To se je pa vendar zgodilo, saj kri ni voda, in čeprav moramo obsojati te izgrede, smo bili vendar veseli, da se ni nobenemu človeku nič žalega zgodilo in storilo.

Tudi ljudstvo bi bilo se pomirilo takoj, ko je dalo duška svoji ogorčenosti, toda naše oblasti so poklicale orožništvo in poklicale so nemške vojake 27. pešpolka, ki so besni od sovraštva do Slovencev. Župana Hribarja, ki je vendar policijski šef v Ljubljani, se ni klicalo k deželni vladi, ko so se posvetovali glede varno-

stnih odredb. Deželni predsednik je vzel oblast v svoje roke in poklical vojaštvo na pomoč. — Petek, soboto in nedeljo so se ponavljale demonstracije, ki so se pa v slednjih dveh dneh obračale proti vojaštvu, ki je izzivalo in tako brutalno nastopalo, kakor bi šlo proti najhujšim sovražnikom. Kakor divjaki so dirjali dragonci ter topli s plosko sabljo ljudi in kdor se ni hitro umaknil, je bil v smrtni nevarnosti. Nemški vojaki Belgijci so klicali iz vrst „heil“, „windische Hunde“ in take izraze, toda kljub temu ni ljudstvo napadalo, ni metalo kamnov, ni streljalo, kakor lažejo nemški časopisi.

In potem so se začeli streljati. Mlad poročnik, besen sovražnik Slovencev, je ukazal streljati na majhno gručo ljudi, ne da bi imel povišanja, ne da bi se držal tozadavnih strogih predpisov. In ljuti vojaki so ušli iz vrste, tekli za ljudmi ter oddajali posamič strele kakor na bežeče zajce!

In tekla je kri! Dva sta se mrtva zgrudila in nedolžna kri je namočila njih rodno zemljo. Nebroj ranjencev je obležalo v krvi, ki bi tudi izkraveli, ako bi ne bilo hitre zdravniške pomoči pri rokah.

Tožni, polni žalosti in sočutja stojimo zdaj ob grobu nedolžnih žrtev. Solze ogorčenja nam silijo v oko in vprašamo se: zakaj, zakaj je moralo to biti? Dve imeni: Adamič in Lunder pomenita zdaj preporec slovenskega naroda. Narodna mučenika sta postala mladeniča in iz njih krvi je vsklila zavednost slovenska in bratovska ljubezen. Zgodil se je takorekoč čudež, da sta si nasprotni stranki ob grobu segli v roke in vroče upanje nam napolnjuje srea, da bo ta sprava imela dobre posledice za naš bratomorni boj.

O dogodkih v Ptujju smo že pisali, da se združimo na skupen odpor, na skupno obrambno delo naših narodnih svetinj. To se ni zgodilo,

pač pa je našel veličastni pogreb nedolžno ustrejenih mladeničev vse stranke v bratski slogi.

Bilo ni drugega pričakovati. Cela Slovenija žaluje, v vseh sreih kipi in drhti edina žalost za umorjenima, ljubezen do rodne grudi. Strankarsko sovraštvo nima več prostora v naši duši, vsi smo bratje, sinovi malega naroda, ki je moral dati dve mladi, nadežni življenji, da se je zavedal svojih pravic, svojega obstoja.

Naš borni narod je vstal! Ponosno je dvignil svojo poprej pohlevno glavo in zdaj gleda samozavestno v svet. Ne bo več klonil glave pred tujcem, ne bo več dajal tujcu svoj težko zaslužen denar. Svoji k svojim! se razlega klic po zdaj res slovenski Ljubljani, po zelenem Štajerskem, po kraševiti Goriški in Primorski. Vsi dobro misleči so se združili, otresli se hlapčevske ponižnosti napram tujcu in rekli: Ti zase, mi zase!

Lepša zarja vstaja slovenskemu narodu. Bič, ki ga je doslej tepel, bo odslej vedno našel slovenske stranke složne in če se bo še tako udarjalo od zgoraj po njem, bodo ti udarci olajšani, trpeli jih bomo složni in edini ter tudi skupaj pokazali moč, kajti ponižnosti in hlapčevstva je danes konec!

Gb grobu narodnih mučnikov.

Govor župana Hribarja:

Jasno nebo se razpenja nad nami in solnce pošilja na zemljo vseoživljajoče svoje žarke. Okrog nas pa veje hladen dih smrti. Pred odprtim grobom stojimo, v katerega smo ravnokar položili trupli dveh prezgodaj preminilih bitij.

Solza se nam utrne, ko vidimo zagrebati mrliča, ki je dokončal po življenju, polnem nad in prevar, svoje potovanje po tem svetu. Solza sotrpinstva je to in solza sočutja.

malo in se nasmehnila, ako ga je zagledala le od daleč. Za njega — soproga ni imela skoraj več besede in ako jo je kaj poprašal, odgovorila mu je razstreseno — njene misli so bile vedno pri Bonifacijju. Da bi jo posvaril, zato ni imel moči, preveč jo je ljubil, a da bi trpel še nadalje, tudi ni mogel. Včasih se je spomnil umrle Danice, ki mu je govorila, da ga ne bo ljubila nobena več tako in tedaj mu je bilo hudo za njo. Ali je to osveta usode? —

— Torej mu ni bila samo „znanka,“ kakor mu jo je bil predstavil. — Že takrat sta se gotovo ljubila in on je prišel in jima pokvaril to srečo. —

Ob takih mislih je začutil, da ima Bonifacij pravico, da se mašuje nad njim, ki je tako hitro pozabil ubogo Danico.

Nem je hodil po cele dneve okolo vile, včasih zavil celo med polje in nekaj mu je šepetalo noč in dan, da nima več pravice do nje, da se mora umakniti. . .

— In ona, ki jo je tako ljubil, ga je varala. . .

— Pa saj ga ni ljubila nikdar, žalovala je za Bonifacijem, za to je bila mnogokrat tako

Usoda.

Novela. Spisal Josip Premk.

(Dalje.)

VI.

Prve večerne sence so zaplesale po kotih, v sobi je bilo pol mračno in ko je Olga spustila gardine, je bilo skoro popolno tema, le zdaj pa zdaj se je iz te teme pokazala rdeča lučica, za hip jasneje, potem zopet slabije — Bonifacij je sedel na divanu in kadil.

Ko se mu je Olga zopet približala, je skoro ni videl, začutil je le ob sebi njeno toplo telo in na rami malo ročico, ki se mu je ovila okoli vratu.

Ko je položil ostanek cigarete na porcelanasti pepelnjak, ki ga je v temi komaj utipal na mali mizici poleg divana, se je naslonil nazaj in ovil desnico Olgi okolo pasu.

Pramen njenih las ga je pobožal po licu in tedaj se je sklonil in počasi so drsale njegove ustnice od oči tja do njenih ustnic.

„In vendar, vendar te ljubim tako nepopisno,“ je izpregovoril, da je pretrgal mučni molk, ki je vladal med njima.

„Kako si mogel prebiti celi dve leti tako osamljen, ko si vendar vedel, da so bile vse moje misli vedno pri tebi. O ti!“

Gladila ga je po kodrih in včasih se je sklonila in ga poljubila.

„Jurij se torej danes ne povrne?“ jo je poprašal tiho in jo pobožal po licu.

„Dejal je, ako ga ne bo do mraka, da ostane v trgu. Ponoči se gotovo ne bo vračal!“

Medtem pa je korakal Jurij čez mračno polje z globoko sklonjeno glavo.

Mesec dni je že poteklo, odkar je prišel Bonifacij k njemu, ki se ga je tako veselil — mesec bolečin, ki jih je znal skrivati pred obema. Že takoj prvi dan je opazil, da sta si Bonifacij in Olga bližja kot si je kdaj preje mislil in poznejši dnevi so mu to slutnjo samo potrdili.

Bogzna kako ljubeča mu ni bila sicer nikdar. V svoji otožni zamišljenosti, kateri ni vedel vzroka, ga je mnogokrat celo poprosila, naj jo pusti samo. Sedaj, odkar je prišel Bonifacij, so rože v njenem licu nenadoma zopet vzevetele in njene ustnice so se krožile venomer v nasmeh. Vedno je hitela k njemu, mu razkazovala, kar ga ni morda popolnoma nič zani-

Srce pa nam mora pokati toge in žalosti, ko stojimo ob grobu mrličev, ki nista poznala še bridkosti življenja in ne njega prevar, katerima je marveč življenje bilo pisana livada, polna najlepšega cvetja; ob grobu mrličev, ki sta gradove svetle zidala si v oblake. Koliko najlepših nad, ki so napolnjevala nju mladi srca, polagamo z njima v grob.

Od petnajstletnega mladeniča, tihega in marljivega dijaka, Ivana Adamiča, ljubljence svojih roditeljev, poslavljamo se danes. Blago bitje bilo je to, ki se je prikupilo vsakomur, ki ga je poznal. Iskreno je bil vdan svojim danes od tuge in žalosti sključenima roditeljema, srčno je ljubil svoje brate in sestre, s pravo mladeniško vnemo je gorel za svoj rod in dom. In še v trenutku, ko so ga zapuščale življenja moči izzvenela je zadnja nežna struna njegovega srca v veličasten akord: „Umiram!“, je dihal predse; „a ne povejte tega moji materi, ker sicer bi tudi ona umrla“. Kako koristen bi bil ta blagi mladenič mogel postati svoji rodbini, rodnemu mestu, svojemu narodu in državi, da mu ni predčasno ugasnilo življenje!

In Ti, Rudolf Lunder, kaka neizrekljiva, kaka pretresljiva tragika je v Tvoji usodi! Dovoršivi učno svojo dobo in postavivši se na lastne noge, poiskal si si ravno izvoljenko, da ustanoviš z njo domače svoje ognjišče. Ob roki svoje neveste si šel, od radovednosti gnan, na usodepolni kraj. Kar se sproži puška ter Ti predere mlado srce. V rokah mlade svoje neveste si izdihnil mlado svojo dušo in sirotica, ki si je v svojem srcu že slikala blaženi trenotek, v katerem jo popelješ pred altar, tone danes v potokih solza ob odprtem Tvojem grobu.

Ali je za njo in za svoje obeh pokojnikov kaj utehe in tolažbe?

O da! — Uteha in tolažba njihova bodo naj solze, ki jih pretaka ob tem dvojnem grobu večtisočglava množica; uteha in tolažba bodi jim globoka žalost, v katero se je zavila vsa slovenska domovina. Uteha in tolažba bodi jim pa tudi zavest, da sta pokojnika po nedolžnem prelila kri ter postala narodna mučenika. Mučeniška kri pa je delala še vedno čudeza. Tudi vajina mučeniška kri, Ivane in Rudolfe! mora jih storiti. In zares, prvi čudež godi se v tem trenutku ob Vajinem grobu. Tukaj sredi ravnega ljubljanskega polja, v oči gled gorskih velikanov, ki obkrožajo krasno našo domovino, pod vedrim nebom, s čigar visočin zreta Vidva na nas, polnijo se srca nepregledne množice s svetim ognjem za domovinsko stvar in ustna te množice šepetajo nemo prisego: služiti sveti domovini z vsem žarom in do zadnje kaplje krvi.

Ako Bog da, ni daleč drugi čudež, ki ga stori vajina po nedolžnem prelita kri: čudež bratovskega objema obeh sedaj med sabo nesloženih slovenskih političnih strank.

Vama nedolžnima mučeniškoma: večni spomin!

otožna, zato je bilo njeno lice v jutru mnogokrat objokano . . .

— Proč, proč, tu ni več prostora za njega! — Ta misel mu je bila vedna tovarišica in naposled se je udal z obupa polnim srcem.

Šel je v trg, o, kako težka je bila tista pot in debelo ga je gledal notar, ko mu je narokoval . . .

Črez polje je legla že popolna noč, a Jurij ni videl ne zvezd, ne bledega meseca, ki se je vozil po nebu prav tako v srebrni barki, ko tisto noč, ko se je porodil tam v svetogorski vasi nekdo, ki je bil vsej občini v sramoto . . .

Šel je črez polje in globoko mu je klonila glava kakor človeku, ki omaguje pod težo življenja.

Čudne misli so se podile po njegovi glavi, a niti ena ni bila prava, niti ena rešilna; vedel je edino, da mu je odvzeta ona, ki jo je ljubil bolj ko vse in da ni za njega več tolažbe. Danica je mrtva, a Olga živi Bonifaciju! Da, tam daleč, tam v svetogorski vasi se vrsti križ za križem, tam počiva ona, ki je trpela celih dvajset let, ona, ki jo je uničil in umoril — on sam . . . In zdaj se maščuje Danica!

Govor dr. I. Tavčarja:

Pokopali smo Rudolfa Lundra in Ivana Adamiča! Zadnji je bil še otrok, a ubit je bil v državi, ki ga je rodila, in katera bi ga bila morala nositi na svojem sreču. Mi jokamo, mi zdihujemo, in pretresa nas krvava zavest, da država temu revnemu delavcu, temu ubogu otroku ni drugega dala kakor prezgodnji grob!

Pa ta grob se še ni zaprl, že ga skušajo onečediti sovražniki našega naroda, ki lažejo, da so nemške puške morale pokati, ker je letelo kamenje, ker se je grozilo z revolverji! Te sence mi na nesrečna ta groba ne pustimo pasti! Vsi, kar nas je tu, slovesno pričamo pred Bogom in pred ljudmi, da sta tadva, ki počivata tu spodaj v slovenski zemlji, krivično pod plaščem zakona zgubila svoje mlado življenje, da sta bila ubita, ne da bi se bila le za las pregrešila proti postavi. Posušile se bodo solze tistih, ki so Rudolfa Lundra ljubili, utihnil bode jok obupanah staršev Ivana Adamiča, ali ta dva groba bodeta še dolgo kričala proti nebu, kričala o tem, kako se je avstrijska uprava v letu, ko smo praznovali šestdesetletnico cesarjevega vladanja, lahkomisljeno in pregrešno igrala s človeškimi življenji.

Zapisano je: prepustite maščevanje Gospodu! Prav, naj jih Gospod kaznuje, z vestjo ki naj jih kakor gad pika vse dni življenja!

Ali nekaj je, česar ne moremo prepustiti nikomur drugemu! Morda se tolažijo, da bo trava prav kmalu zarastla ta dva groba, in da bo kri Rudolfa Lundra in Ivana Adamiča, ki je prala tlak ljubljanski, pozabljena, kakor škaflizlit vode. Mi prepuščamo sodbo Gospodu, ali vzlic temu pa zahtevamo z vso silo, da dá zakon, pod katerega plaščem sta bili ti reveži tu spodaj ubiti, popolno zadoščenje za kri, ki je tekla! Ob gomili teh dveh mučenikov bodi povedano, da ne bodemo dopuščali, da bi se pollepi avstrijski navadi potlačila ta grozovita krvoločva. O komur preiskava izkaže, da je kriv, temu bodi prisojena kazen, naj si je pri tem kdorkoli hoče. V to hočemo delovati. Od Rudolfa Lundra in Ivana Adamiča pa se poslavljamo: Počivajta v miru! Bila sta prva in zadnja slovenska žrtev nesposobne avstrijske birokracije in razposajenega nemškega vojaštva!

Govor Antona Kristana:

Grobovi tulijo, pred nami se odpirata dva nova sveža prostora, ki se pridružujeta ostalim na tem pokopališču. Grobovi tulijo, a tudi naša srca tulijo nad krivico in se krivijo v ogorčenju nad nečuvenim divjanjem, ki ga je zakrivila avstrijska birokracija. Komaj smo Slovenci pokazali v preteklih dneh prav malo, da živimo, že je nastopila v vso besnostjo proti nam

Začel je skoro teči in ko je pribegal do prvih hiš, se je ustavil. Tam koncem letovišča, tam se je svetilo dvoje oken kakor dvoje pošastno se režehi oči.

V vilo se je priplazil neopažen.

Ko je prispel v svojo sobo, je sedel k pisalni mizi in napisal na bel listič nekaj besed, potem pa posegel v žep in se žalostno nasmehnil . . .

Med tem pa sta sedela Bonifacij in Olga še vedno tam v temni sobi, ne brigajoča se za ves svet in šepetala, dokler ni zagrmelo tam zadaj, kot da je nekdo sprožil samokres.

Preplašena sta planila iz sobe.

Poleg mize je v svoji sobi ležal Jurij in pramen vroče krvi mu je tekkel iz čela, oči pa je imel zaprte.

Stala sta med vrati, ne vedoča, ali je resnica ali le sanjata, a ko je pristopil Bonifacij, bled in prestrašen k njemu, ki je že izdihnil, je zagledal na mizi listič, naslovljen na njega.

Dragi Bonifacij!

Končano! Brez sreče sem živel dolgo vrsto let in usoda me kaznuje sama. Oporoka je že storjena. — Vse je vajino — bodita srečna!

Jurij.

divjaška soldateska. Človeku kipi srce, če se spominja na te bestijalnosti, a nekaj je gotovo: slovenski narod mora popraviti to, kar je avstrijska birokracija zagrešila, popraviti mora to s solidnim vsestranskim delom. Socijalna demokracija se je danes udeležila pogreba nedolžnih žrtev, da pokaže s tem svojo solidarnost s slovenskim narodom, udeležila se ga je pa tudi polnoštevilno, da na ta način protestira proti militarizmu. Ohraniti pa moramo tudi v tem razburjenju trezno kri in napeti vse svoje sile, da bomo kmalu živeli v državi, ki bo v resnici socijalna in demokratska.

Krvava kronika nemškega vojaštva.

Naj nam bo dovoljeno, ponatisniti le nekaj vesti o strašnih brutalnostih, o barbarskih nasilstvih oficirjev in vojakov c. kr. pešpolka Belgijcev, ki bodo v vseh slovenskih srcih vedno in povsod za svoje prežalostno junaštvo vzbudili gnjev in srd! —

— Patulja sedmih vojakov pešpolka št. 27. pod vodstvom poročnika Mayerja je stala na prostoru, ki loči Frančiškanski most od hiše meščanske imovine in ki vodi proti Pogačarjevemu trgu. Nekaj mladih ljudi je stalo blizu Pogačarjevega trga. Vojaška patrolja je na povelje poročnika Mayerja s sedmimi strelji ustrelila med te ljudi, dasi je vladni zastopnik dr. Mathias klical, naj se ne strelja. Poročnik Mayer se ni oziral na ta poziv. Učinek je bil strahovit. Smrtno zadet je bil Ivan Adamič, četrtošolec, star 15 let, ki se je opotekajoč privlekel po Medenih ulicah na trg pred škofijo. Tu je pri tretjem oknu knezoškofijske palače od Medenih ulic proti stolni cerkvi bruhal kri. — Bil je smrtno ustreljen skozi pljuča.

— V bližini trgovine pri „Solneu“ je bil ustreljen Rudolf Lunder, strojnik v „Narodni tiskarni“, star 24 let. Mož ni bil nič udeležen pri demonstracijah. Prihajal je s slavnosti 40-letnega obstoja tiskarskega društva, ker je bilo na Marijinem trgu vse polno kordonov, je šel v družbi svoje neveste po ovinkih, da bi prišel domov. Tudi tu ga je nevesta gdč. M. Goršič svarila, da bo skoro gotovo zaprt, on pa je dejal: „Domov me bodo vendar pustili.“ Njegova nevesta je stala poleg njega, ko je priletela kroglja vanj, ki je bil pri demonstracijah popolnoma neudeležen. Privlekli so ga do Kolovratarjeve veže, kjer je izdihnil in mrtev obležal. Ustrelje bil v hrbet.

— Vojaštvo 27. pešpolka je streljalo še za bežičimi ljudmi. Pa še ni dovolj žrtev. Sedmorica Mayerjevih vojakov 27. pešpolka je šla za ljudmi in se je ustavila ob ograji Ljubljance nasproti Kolovratarjeve gostilne. Tu so vojaki streljali v cesto pred škofijo, naravnost v odprto Kolovratarjevo gostilno. V zidu Kolovratarjeve gostilne tik pri vhodu tiče tri ostre krogelje.

Olga je zajokala naglas . . .

Tekli so dnevi, tekli so tedni in meseci in dunajski Prater bi lahko povedal, kako se je včasih sprehajalo v poznem mraku dvoje ljubečih se bitij tesno objetih in kako sladke besede so šepetale usta mlade vdove, ki se je vsak hip tesneje privila k visokemu mladeniču, ki je stopal ob njeni strani.

In potem? —

V malem slovenskem mestu se je neke nedelje gnetlo pred cerkvijo vse polno ljudi, ker poročil se je dr. Bonifacij Erman z vdovo Olgo I., ki je bila še vedno najlepša v trgu, a poleg tega tudi bogata.

Odkod, zakaj? Tega radovedni gledalci niso vedeli, a vedela sta Bonifacij in Olga, ki sta si takole na večer, ko je legalo solnce v svojo krvavo posteljo, pošepetavala sladke besede, se smejala črez tisti trenotek, ko sta se prvič objela tam v Ljubljani in pila na zdravje večne ljubezni sladak pikolit . . .

vlasti tudi možje, ki so igrali nekdanjo ulogo vsemenskih puršev.

Svoj čas so Vsenemci svoje izdajalsko stremjenje skrivali, češ, da se navdušujejo za vsemenske ideale kakor mi Slovani za slovansko vzajemnost na kulturnem polju. Zdaj pa za to krinko ni treba več skrivati resnice, ker vedo, da so varni. Zato je pa brez vseh ovinkov povedal štajerski deželni poslanec Wastian na zadnjem „südmarkinem“ obnemem zboru v Beljaku, kam vleče Nemce srce z besedami: „In če je eden naših duhov nekoč menil, da naj ne pride nikdar tako daleč, da bi se Nemci v Avstriji čutili tujce, ker bi se sicer oprijelo njihovih sre nepremagljivo kopnenje po domu, potem je treba sedaj reči: Kopnenje je tukaj z vsemi svojimi slastmi. Ni ga moči več premagati, in Nemci čakajo, da se jim izpolni. Domotožje, to bo utešeno. (Gromoviti hajklici.) Südmarka bo ostala, kar je bila dosedaj; vzdrževala bo to domotožje in izpolnjevala in bo poročstvo boljše bodočnosti.“

Nemškim tožencem se torej toži po njihovi domovini, po Nemčiji, menda ker so se pri nas že preobjedli, ker imajo vse v rokah, kar jim poželi nenasitno nemškonacionalno srce. In ta občni zbor izdajalske „südmarke“ je brzojavno pozdravil avstrijski minister, dr. Marchet. Je-li še mogoče večji škandal na svetu? Slovenci, vzdramimo se iz spanja! Naši pradedje so prelivali kri za to domovino, ki jo izdajajo sedaj Nemci, mi njihovi potomci, pa naj spimo in čakamo, da našo domovino z nami vred požre okoli nemški moloh? Naš boj je svet, in če se borimo proti krivicam od strani Nemcev, se ne vojskujemo le za našo pravdo, ampak tudi za svojo — avstrijsko domovino.

„Mir.“

Politične vesti.

Protestni shod proti ljubljanskim dogodkom hočejo sklicati Nemci v Gradcu. Povoda imajo dovolj, da se tudi lahko zmenijo o dogodkih v Ptujju, Mariboru in Celju.

Političen shod nemških poslancev vseh strank se je vršil v Gradcu. Udeležili so se ga ministri Derschatta, Marchet in Prade ter 34 liberalnih nemških poslancev. Sklenilo se je delati na tesno združitev vseh nemških svobodomiselnih frakcij in za skupno organizacijo. Izvolil se je odsek treh poslancev kot organizacijski odbor. Shod je tudi izrekel svoje ogorčenje nad izgredi na Češkem in v Ljubljani.

Proti „zatiranju“ Nemcev so protestirali občinski svet v Olomucu, nemška zveza na nižje Avstrijskem, celovski občinski svet (temu je prav treba), zveza nižjeavstrijskih kmetovalcev in različne druge korporacije. Kje pa so bili, ko so Slovence pobijali po Spodnje Štajerskem?

Bosna in Hercegovina. V okupiranih deželah vre in vsa znamenja kažejo, da se zlasti na srbski in turški meji pripravljajo resni dogodki. Iz sandžaka Novi Pazar so se morale rodbine avstrijskih častnikov in podčastnikov vseh posadk izseliti, ker je vlada dala ta ukaz. Bajse se je to zgodilo, ker vlada nima v Sandžaku na razpolago dovolj varnostnih sredstev, da bi preskrbela zadostno varstvo rodbinam vojakov. Predsedstvo srbske narodne organizacije za Bosno in Hercegovino je poslalo interparlamentarni konferenci, ki zboruje zdaj v Berlinu, naslednjo brzojavko: „Pred 30 leti so evropski diplomati, zbrani na kongresu v Berlinu, odločili o usodi Bosne in Hercegovine. Srbska narodna organizacija pozdravlja zdaj parlamentarce, zbrane v Berlinu, obžaluje, da prebivalstvo Bosne in Hercegovine edino v Evropi nima še te sreče, da bi moglo svoje zastopnike poslati na interparlamentarno konferenco.“

Obstrukcija v češkem deželnem zboru. Nemci so v seji 24. t. m. zahtevali, naj deželni maršal odstavi z dnevnega reda ves dnevni red. Maršal ni hotel tega storiti, zato so Nemci pričeli z obstrukcijo in niso pustili govoriti čeških govornikov. Naskočiti so hoteli deželnega maršala, tolkli po pultih ter metali v maršala akte. Metali so tudi črnilo in sploh vse razbili na svojih sedežih. Deželni maršal princ Lobkovic

je izjavil, da je tako postopanje nevredno deželnega zbora ter je sejo zaključil.

Srbski patrijarh. Za srbskega patrijarha je bil v Karlovcu izvoljen v seji cerkvenega kongresa škof Lucijan Bogdanovič. Od 68 oddanih glasov je dobil 39 glasov.

Bolgarija se oborožuje. (?) Kakor smo že poročali, ni bil bolgarski diplomatični zastopnik povabljen na dine turškega vezirja. Vsled tega je bila Bolgarska razžaljena in berolinski časopisi poročajo, da je na 23. t. m. odrejena splošna mobilizacija.

Kolera v Peterburgu. Kolera grozno razsaja v Peterburgu. V 24 urah je zbolelo 419 oseb in umrlo 176. Skupno število bolnikov znaša doslej 1566. Ljudstvo je zelo razburjeno, ker se je raznesla govorica, da razširjajo zdravniki in dijaki kolero s tem, da trosijo nalezljive praške po ulicah. Kmetje, ki so izvažali gnoj in odpadke iz mesta, so izostali, ker se boje kolere. Pogrebeev ni mogoče dobiti in čez sto krst leži na pokopališču, ker ni nikogar, da bi jih zagrebel. Krste same so slabo napravljene, le deloma zaprte, da se še trupla vidijo. — Tudi v Berlinu je obolelo nekaj oseb za kolero.

Egipt, ki stoji pod nadzorstvom Anglije, se tudi giblje. Nastali sta dve stranki. Nacijonalistična, ki hoče imeti ustavo po turškem zgledu in priklopitev k Turčiji in neodvisna egiptovska stranka, ki hoče skupaj delati z Angleži in stremi po neodvisnosti od vsakega pod angleškim protektoratom. Zadnje dni se je čitalo, da so Mladoturki izpustili Egipt iz svojega programa, kar je pri nacijonalistih vzbudilo veliko razburjenje.

Iz slovenskih dežel.

Demonstracije so se vršile tudi v Mariboru in Celju. Tu pa ni demonstriralo slovensko ljudstvo, ampak nemški mob, ki je v Mariboru razbil šipe pri slovenskih zavodih in slovenskih hišah ter snemal slovenske napisne table. V Celju je bilo pri demonstracijah, ki so se vršile v nedeljo, opaziti nepričakovano dejstvo. Nemčurski Celjani, zlasti trgovci in obrtniki, so se le malo ali skoro nič udeležili demonstracij. Dobro slutijo in tudi že čutijo, kaj so ptujski dogodki povzročili. Demonstrantje so bili večinoma iz Maribora in Ptujja, katerim so po dnevu otroci morali kazati slovenske hiše, da so jih ponoči napadli in razbili šipe. Vojaštvo je kaj hitro napravilo red in pognalo fakinažo v beg.

Gospodarski boj v Celju se strogo izvršuje in so z njim najprej slovenske dame, katerim gre vsa čast, pričele. To se bo skrivil hrbet nemčurskim trgovcem in obrtnikom, ko pripravimo tudi okolico do tega, da ne bo poljubljala rok svojih sovražnikov! Pri nedolžnih demonstracijah bi si v slučaju, da ne bi prišla vojaška pomoč, sami pomagali. Imeli smo že zavihane rokave, da planemo na razbijajočo tolpo in naši savinski fantje so bojažljivo gledali, kedaj bodo malo pomedli z ulično svojatjo. Lahko trdimo, da bi se Nemcem strašansko slabo godilo, ko bi morali mi delati red. No, so pa slovenski fantje — vojaki tudi dobro opravili!

Nemške demonstracije v Celju proti Slovincem bodo kmalu nehale, ako bodo Celjani sami demonstrirali. Zdaj smo že toliko močni, da se nas Celjani boje. Ako bomo strogo izvajali geslo „svoji k svojim,“ potem se bo prigodilo kakor pri Vas v Ljubljani: čez noč bodo znali Celjani slovensko ter zatrjevali, da so Slovenci. Trdo jim moramo stopiti na prste in zavjaskali bodo tako milo po slovensko, da se nam bodo smilili. Že občutijo to trgovci in obrtniki in čimdalje manj izzivanj se sliši.

Iz Celovca. Naš deželni zbor. Dne 15. t. m. se je otvoril naš deželni zbor, kajpada v nemškem jeziku, kajti niti vladni zastopnik, niti deželni glavar še nista izgovorila nikoli slovenske besedice v zbornici, čeprav je na Koroškem tretjina Slovencev, torej že lepa manjšina. Nas zanimajo posebno poročila in predlogi deželnega odbora. Predlogi za regulacijo hudournikov in izsuševanje močvirja zahtevajo, naj deželni zbor dovoli za Zgornje Koroško 139.429 K, za Spodnje Koroško pa 3895 K.

Ne oporekamo, da so hudourniki na Zgornjem Koroškem hujši in jih je več, zato pa imamo na spodnjem delu več povodnji in močvirne zemlje, ki se mora izsušiti. Celo nemški poslanec Kirschner je protestiral proti zapostavljanju spodnjega dela ter pozivljaj deželni zbor, naj začne vendar enkrat pravično delati tudi za Spodnje Koroško. Iz gorenjih števil se izprevidi, kako pravično se dela v blagor Nemcev in Slovencev, čeprav so davki za oboje eni in isti!

Gorica. Dne 22. t. m. se je otvoril deželni zbor. Po otvoritvi, v kateri sta cesarski namestnik in deželni glavar priporočala slogo in skupno delovanje v blagor dežele, je poslanec dr. Gregorin predlagal, naj se v znak žalosti nad ljubljanskimi dogodki seja prekine in z istim dnevnim redom preloži na drugi dan. Svoj predlog je jako lepo utemeljeval in povdarjal, da je vojaštvo samo v Ljubljani tako naglo in brez povoda streljalo, dočim se na Nemce še nikoli ni streljalo, čeprav so ti vse drugače nastopali. Italijanski poslanec dr. Marani je izjavil v imenu Italijanov, da se pridružijo temu predlogu, kar je vzbudilo veliko odobravanje na galeriji in pri poslancih. Tudi mi Goričani sočustvujemo z Vami, vroče in iskreno ter obžalujemo nedolžni žrtvi, ki sta padli za narodno stvar.

Iz Trsta. Pri nas je zavladovalo velikansko razburjenje, ko so došla poročila o umorih iz Ljubljane. Nebroj ljudstva se je zbralo pred Narodnim domom in prišlo bi do hudih demonstracij proti tržaškim Nemcem in zlasti proti njih društveni hiši, ko bi naši voditelji ne vplivali pomirjevalno na ljudstvo. Prav so povedali: s tem, da demonstriramo proti njim, se bodo še bolj povzdignili in si domišljevali, da res kaj veljajo v Trstu, dočim jih je komaj mala peščica.

Kranjsko.

Pogreb mučencev Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra je bil tako veličasten, kakor se menda na Kranjskem še nikoli ni vršil in se ne bo kmalu. Rodbinama umorjenih žrtev naj bo to vsaj nekoliko v tolažbo, da se je pogreba udeležilo nad 30000 ljudi, vsa ljubljanska narodna društva in avtonomne korporacije. Složno so nastopala napredna in katoliška društva, videl si politične nasprotnike v parih hoditi za pogrebom. Koliko solz se je prelilo pri tem pogrebu, kako so se omehčala srca vsem udeležnikom in vsak je čutil le neizmerno bol in gnev, da smo mi Slovenci morali dati na žrtvenik dve mladi življenji. Mrtvaški spreved je bil dolg pet četrt ure in videl si v njem vse odlične zastopnike slovenskih in socijalnodemokratskih stranke. Vse, kar slovenski čuti, se ga je udeležilo. Ni se pa udeležila pogreba naša c. kr. vlada! Značilno!

Protestni shod zaradi izgredov v Ptujju, ki ga je priredilo 17. septembra „Slovensko društvo“ v Ljubljani, je bil veličastna manifestacija. Udeležilo se ga je gotovo 8000 ljudij. Govorila sta občinska svetnika dr. Oražen in dr. Triller ter gospa dr. Tavčarjeva. Vsi so povdarjali, da moramo po nečutenih napadih na mirne Slovence v Ptujju gledati na samopomoč ter podpirati edino le Slovence. Ljudstvo je v dvorani in zunaj na trgu navdušeno odobravalo vse govore. Govorniki so tudi povdarjali, da se ne sme demonstrirati s silo, ampak demonstrirati z drugim orožjem, ki veliko več izda na gospodarskem polju.

Povod demonstracijam v Ljubljani. Kljub opominjevanju se ljudstvo po protestnem shodu ni moglo vzdržati mirno, temveč je glasno dajalo duška svoji nevolji ter razbilo šipe pri kazini, kranjski hranilnici in nekaterih drugih nemških hišah. Že dan poprej se je vedelo, da je vlada dala poklicati orožnike z dežele ter konsignirati vojaštvo. To je razburilo ljudi, ki so vedeli, da vlada v Ptujju ni hotela priti Slovincem na pomoč. Kadar gre pa za Nemce, tedaj mora biti takoj cela vojska tukaj, da jih ščiti. Zato se je pa klicalo proti žandarmeniji in vojaštvu, ko je nastopilo: „Kje ste bili

pa v Ptuj? — Obsojamo sicer te izgrede in se veselimo, da se ni nič hudega zgodilo Nemcem na telesu, vendar bi pa bilo edino pametno od vlade, da bi drugi dan pustila v miru ter ne dražila ljudi s tem, da je pri belem dnevu postavila žandarje in cele kompanije vojakov po ulicah. In če bi že bili domači ljudje, toda vojaki 27. pešpolka, ki so že, odkar so v Ljubljani, najbolj zagrizeni sovražniki Slovencev, ki so mirne gledalce naravnost izzivali s „Heil“ klici, to je bilo ono, kar je ljudi tako razburilo, da se niso hoteli raziti, ampak se shajali v skupinah, povsem mirni. In take ljudi se je potem podilo po ulicah, jih teplo, zbadalo z bajoneti in streljalo. In ko se je prelila kri, ko sta dva nedolžna mladeniča izdihnili dušo, tedaj je vlada vedela, kdo je pravi krivec, odpoklicala je vojaštvo 27. pešpolka ter ga interniralo v vojašnici, da se ni smel nihče pokazati na ulico. Izročila je zopet oblast in odgovornost županu in kakor bi trenil je zavladal mir, kar je naravnost čudno. Ljudje so bili v ponedeljek najhujše razburjeni, vsak je bil pripravljen dati svoje življenje in ko bi se zopet sovraženo vojaštvo pokazalo, bi bilo na obeh straneh nešteto mrtvih. To je bila menda najpametnejša odredba, kar jih je naša vlada — toda šele na ukaz ministrskega predsednika — izdala.

Ljubljana je bela, je slovenska! Ponos in samozavest napolnuje vsakega Slovenca, ko se zdaj sprehaja po ljubljanskih ulicah. Vsi nemški in dvojezični napisy so izginili, treba je že prav posebne pazljivosti, da se še najde kak najčuden napis. Edino javni ulični napisy so še dvojezični, a tudi ti se vsled sklepa občinskega sveta odstranijo in nadomestijo samo s slovenskimi. Tako je prav in odslej šele bo zrl celokupni slovenski narod s ponosom na belo Ljubljano kot središče Slovencev!

Jubilejna slavnost naj odpade! Tako zahteva globoko žalostno ljudstvo. Letos ne moremo biti več veseli. Spomin na prežalostne dogodke zadnjih dni se je pregloboko začrtal v ljudsko dušo, da bi se moglo z veselim srcem slaviti in če lepo slavje. Naj se radujejo raje oni, ki so se preobjedli ob polni državni mizi! Mi Slovenci pa smo bili vedno teptani in psovani. Premišljeno so nas po nedolžnem preganjali, tolkli, po ječah vlačili, streljali kakor zajce, sedaj pa naj delamo jubilejske slavnosti! Vse lepo, nimamo nič zoper vzvišeno osebo vladarjevo, a letos, po teh dogodkih in ob teh nastopih c. kr. oblastev ne smemo in — n o č e m o!

Proč z dvojezičnimi napisy! Vlada je obljubila Nemcem in nemškutarjem vse varstvo, varstvo bajonetrov in pušk, da lahko zopet napravijo nemške napisy. V zavesti, da jih ščitijo različni Mayerji, so se zopet ponekod pojavili — dvojezični napisy, seveda samo pri notoričnih nemškutarjih. Če bi ti ljudje napravili samonemške napisy, bi nič ne rekli, ali da hočejo ti ljudje varati občinstvo in je spravljati v zmotu s tem, da imajo razen nemških napisov tudi slovenske, to navdaja človeka z jezo. Kdor ima dvojezičen napis, ta hoče ljudi varati glede svoje narodnosti in torej z goljufijo zvaljati slovensko občinstvo v svojo prodajalno ali obrtovalnico. V tem ko nas grde in psujejo Nemci po svojih listih na brezprimeren, nečuden način, hočejo obenem svoje žepo polniti s slovenskim denarjem in obešajo poleg nemških napisov tudi slovenske. To je prav nemško. Kdor živi od Slovencev, naj ima samo slovenski napis, kdor od Nemcev pa samo nemški napis. Slepomišenja pa bodi konec in mora biti konec.

Narodni odbor se je sestavil iz zastopnikov slovenskih strank takoj po umoru. Zdjaj zbira material za grozodejstva vojakov in pošlje stalno v ljubljanskem Narodnem domu. Daj Bog, da bi iz tega odbora vsklil nov duh sloge in edinosti pri Slovencih, duh, ki bi našel vse Slovence vsaj v obrambnem delu vedno složne!

Kranjska hranilnica vzdržuje s svojim denarjem celo nemškutarstvo v Ljubljani. Ko bi nje ne bilo, bi šli ljubljanski Nemci že davno rakom živžgat. In v ta zavod nosijo Slovenci denar ter podpirajo s tem svoje narodne na-

sprotnike. Dobe se slovenski sodniki, in še precej jih je, ki nalagajo pupilarni denar v to hranilnico. Sramotno bi bilo, ako bi se to še nadalje vršilo. V teh dneh žalosti in bolesti so ljudje trumoma hiteli dvignit svoj denar. Videlo se je vse stanove. Stare ženice, stari možakarji ki so doslej mislili, da je njih denar edino v Kranjski hranilnici varen, so ga vzeli vun in zaupanje se je nenadoma preobrnilo v nezaupanje.

Ljubljancankam v album. Prejeli smo: Ljubljanski častniki so zmerjali pri zadnjih demonstracijah Slovence z „Windische Hunde, Windische Schweine“ in z drugimi takimi lepimi izrazi, ki jih pozna parfimirani častniški leksikon. Vedli so se nekateri tudi sicer tako, da bi se moglo kaj takega pričakovati pač od cestnih pometačev, ne od častnikov! A ljubljanske dame bodo še vnaprej srečne, če jih pogleda kak nemški častnik, ki sovraži njihovo narodnost, a sicer so mu slovenske žene in dekleta dobra. In če celo nagovori kateri kako, se kar topijo te naše ljube dame od same sreče in sladkosti kakor strd na solnce. In ko bo spet kak častniški večer, bodo morali kupovati nesrečni slovenski soprogi in očetje najdražje toalete, da malo omamijo in osrečijo z njimi naše ljube slovenske dame nemške oficirje. Ko bi se šlo naše ženstvo učiti tudi v tem oziru v Prago! Povprašajte malo ljudi, ki poznajo češke razmere, kako je tam v tem oziru! Slovenski soprogi in očetje pa se naj postavijo tudi glede nemških častniških priredb na stališče, da nima slovenska žena in slovensko deklo na njih ničesar iskati! Kaj dobrega tako ne najde!

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče v Ljubljani. Sezona 1908/9 se otvori dne 2. oktobra t. l. Za dramo so pripravljene te-le igre: Ksaverij Andrejev: „Zaklad“. Narodni igrokaz v treh dejanjih. — Dr. Fran Detela: „Dobrodušni ljudje“. Veseloigra v treh dejanjih. — Anton Medved: „Kacijanar“. Žaloigra v petih dejanjih. — Ksaverij Meško: „Mati“. Igrokaz v treh dejanjih z epilgom. — Milan Pugelj in Cv. Golar: „Snuhači“. Komedija v štirih dejanjih. — Ant. Čehov: „Stric Vanja“. — Ip. V. Spažinskij: „Gospa majorca“. — B. Rakšjanin: „Nastop strasti“. — Nik. Potjehin: „Zanka smrti“. — M. Balucki: „Predlogi gospoda občinskega svetnika“. — Zyg. Prcbylski: „Vicek in Vacek“. — F. A. Šubert: „Žetev“. — Vaclav Štech: „Vroča tla“. — W. Shakespeare: „Kralj Lear“. — O. Wilde: „Idealni soprog“. — Harry in E. A. Paulton: „Nioba“. — Molière: „Skopuh“. — P. Bourget & A. Kury: „Razporoka“. — Rob. de Flers & G. Caillavet: „Ljubezen bedi“. — G. Gault & Rob. Charvey: „Gospodična Jozetta — moja žena“. — A. Guimera: „V dolini“. — Testoni: „Tisto posebno...“ — Zambaldi: „Žena zdravnikova“. — Verga: „Kmeti vitezi“. — Henrik Ibsen: „Rosmersholm“ in „Divja rasa“. — Holger Drachmann: „Enkrat je bil...“ W. Goethe: „Faust“. I. del. — Fr. Grillparzer: „Morja in ljubezni valovi“. — Frid. Schiller: „Wallensteinov ostrog“. — G. Hauptman: „Bobrov kozuh“. — Lud. Fulda: „Maskerada“. — R. Havel: „Tujei“ in „Politiki“. — Fr. pl. Schönthan & G. Kadelburg: „Gospod senator, Zlate ribice in Sloveča žena“. — K. Kraatz: „Hribolazec“. — Karl Lauffs: „Vražja misel“. — Angaževano osobje: Dame: Berta Bergantova, Zofija Borštnikova-Zvonarjeva, Štefaniya Dragutinovičeva, Ludv. Kaveka, Marija Peršlova, Magda Ronovska, Kamila Šubertova, Terezija Thalerjeva, Jos. Nučičeva (sufleza). Gospodje: Ivan Belič, Fran Bohuslav, Anton Danilo, Leon Dragutinovič, Edvard Grom, Ljub. Iličič, Josip Križaj, Hinko Nučič, Josip Molek, Josip Povhe, Josip Toplak-Jurič, Fr. Habič (inspicijent). — Opera in opereta ima pripravljena sledeča dela: Anton Foerster: „Gorenjski slavček“. Opera v treh oddelkih. — Viktor Parma: „Hram Venere“. Opereta v treh dejanjih. — G. Puccini: „Madame Butterfly“. — Saint-Saëns: „Samson in Dalila“. — J. Masseneta: „Werther“. — W. A. Mozart: „Così fan tutte“ in „Čarobna piščalka“. — H. Marschner: „Jan Heiling“. — Karel Goldmark: „Sabska kraljica“. — O. Strauss: „Valčkov čar“. —

Karel Weiss: „Revizor“. — Ed. Lecocq: „Giroffle-Giroffa“. — Ed. Audran: „La Mascote“. — L. Fall: „Dolarska princezna“. — Angaževano osobje: Dame: Josipina Hadrboleca, Lilly Nordgartova, Julija Šipankova, Marija Peršlova, Mada Peškova, Terezija Thalerjeva, Berta Bergantova (sufleza). Gospodje: Fran Bohuslav, Al. Fiala, Josip Florian, Josip Križaj, Josip Arno Hess, Josip Povhe, Bogumil Vlček, Bogdan pl. Vulakovič (stalni gost.) Hilarij Benišek, kapelnik. — Operni in operetni zbor šteje 28 členov. — Orkester: Koncertni orkester „Glasbene Matice“ v Ljubljani (32 členov). Abonnement: Partneri sedeži: I.—III. vrste krajnji sedeži 144 K, ostali 129 K, IV.—VI. vrste krajnji sedeži 123 K, ostali 108 K, VII.—IX. vrste krajnji sedeži 117 K, ostali 102, K X.—XI. vrste krajnji sedeži 72 K, ostali 60 K. Balkonski sedeži: I. vrsta 69 K, II.—III. vrste 60 K. Galerijski sedeži: I. vrsta 36 K, II.—V. vrste 24 K. Najemnino za lože je plačati v dveh obrokih, in sicer 1. oktobra 1908 in 1. januarja 1909. Najemnino za sedeže je plačati v treh obrokih, in sicer 1. oktobra 1908, 1. decembra 1908 in 1. februarja 1909. Kavarne, prodajalnice itd. dobivajo gledališke liste zastonj. Za privatne osebestane abnoment na gledališke liste za vso sezono 3 K. Priglase najemnikov lož in sedežev se sprejemajo v Šešarkovi trafiki v Šelenburgovih ulicah. Istotam se naročajo gledališki listi.

Književnost.

Trgovski koledar za leto 1909. Uredila dr. R. Marn in Silv. Škerbine. Založilo slov. trgovsko društvo Merkur v Ljubljani. Cena 1 K. Že tretje leto izdaja trgovsko društvo Merkur lične koledarje z najraznovrstnejšo vsebino, ki ni samo za trgovce velike važnosti, ampak v prvi vrsti za vsakega obrtnika in druge stanove. Letošnji koledar se odlikuje po izborni vsebini, zlasti nam ugaja tolmačenje novega obrtnega zakona v posameznih sestavkih vsa določila, ki se razlikujejo od prejšnjih predpisov, zlasti za posamezne obrtne stroke. Vsebinsko zaključuje trgovsko-obrtni strokovni tolmač, ki tolmači mednarodne izraze v javnem življenju jako umljivo. Takega dela nam je jako potreba, ker ga Slovenci še nimamo. Strokovni tolmač se bo kakor čujemo vsako leto izpopolnjeval, da bomo na ta način dobili besednjak velike važnosti. Koledar prav toplo priporočamo. Dobi se ga pri slov. trgovskem društvu Merkur v Ljubljani.

Raznoterost.

Velikonočni prazniki predmet kongresa trgovskih zbornic v Pragi. V nekaj dneh se vrši v Pragi mednarodni kongres trgovskih zbornic in se bo na tem kongresu tudi razpravljalo, kako bi se velikonočne praznike napravilo stalne. Kakor znano, pade Velikanoč na prvo nedeljo po polni luni spomladi. Ta doba je od 22. marca do 25. aprila. Ta izpremenjava povzroča v trgovini večkrat veliko škodo, ker je ravno Velikanoč za vse sloje važnega gospodarskega pomena, kajti o Velikanoči se sklepajo in odpovedujejo delavne in zakupne pogodbe; v Nemčiji je tudi začetek in konec šole v zvezi z velikonočnimi prazniki. Ti prazniki se smatrajo kot najugodnejši kupčijski rok za oblačilno in perilno stroko, za čevlje, dežnike, klobuke in razglednice, dalje za gostilniški in vse druge obrte, ki so v zvezi s tujskim prometom. Za te stroke ima menjava velikonočnega datuma veliko škodo. Ako so prazniki prezgodaj, torej še v mrzlem času, ljudje nimajo veselja za nakup pomladanskih predmetov, ako pa prepozno, so enake posledice, ker se zdaj nakupijo poletne stvari. Ta izpremenjava povzroča v vseh produkcijah neko negotovost in nestalnost. Za večino obrtov pomeni stalno ugotovljenje velikonočnih praznikov večji promet. Akcija, da bi se za Velikanoč določil gotov dan, se je pričela že leta 1891 in je bila rimska kurija že vnetja za stvar. 1906 so nemške trgovske zbornice zahtevale, naj se v tem oziru združijo vse kulturne države in namen je zdaj, da bi se za Velikanoč določila tretja nedelja po nastopu pomladi, to bi bil čas med 4. in 11. aprilom. Dunajska trgovska zbornica je v tem oziru zaslila mnenje vseh gospodarskih zvez ter se obrnila tudi na vlado, naj se zanima za to vprašanje. Mednarodni kongres trgovskih zbornic v Pragi bo o tem storil definitiven sklep.

Slava spominu naših narodnih mučenikov

Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra!

Nedolžna kri Vajina kliče e. kr. avstrijsko vlado
po slovenskih pravicah!

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna**
raznovrstno skrivljenje hrbtnice, izbočen
hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja
na Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah
od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfovih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog:
nad 24 milijonov K

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotovža.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne

jih obrestuje **4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.
po Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svo-
jega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno
močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v
to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom e. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na
kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način
se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred
na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku
je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Prva češka splošna delniška družba na življenje.

**Najugodnejše in naj-
ceneje zavarovanje:**

- a) Za slučaj smrti.
- b) Za slučaj smrti in doživenja.
- c) Zavarovanje dote in oprave nevest.
- d) Moderno zavarovanje s sočasnimi obrestovanjem vseh vlog.

- e) Moderno zavarovanje s sočasnimi zavarovanjem za slučaj nesposobnosti.
- f) Najrazličnejše kombinacije zagotovljenja pokojnine.

**Edina slovanska
delniška življenska
zavarovalnica.**

Glavno zastopništvo za slov. dežele v Trstu, ulica Torre bianca št. 21. I., kjer se dobi vse cenike in potrebna pojasnila.

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3'60.—. Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljave je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloge v več lekarnah.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne **gl. 6-90** in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašic za podklado;
- 2 kom. efektivnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6-90**. Američansko pat. srebro je znano, skoz in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v **pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.**

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljavo krasne garniture jako zadovoljen. **Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku v Ljubljani.**

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. **Tomaž Ružanc, dekan v Mariboru.**

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. **Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik**
S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. **Sarajevo, 22. oktobra 1904.**

Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu.

**Steckenpferd-
lilijino mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporočila izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A . . . . . K 38.—

Novi model III . . . . . K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštine prosto pri razpošiljalni družbi

M. Krauss & Co., Kufstein.

Posojilnica v Radvoljci

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:
kron 82.000

s podružnico na Jesenicah
sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:
kron 5.500.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika. Tisk umetniških razglednic. Postrežba točna.

**TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNIKU**

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s prilogo „Slov. Gospodinja“ Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami. Knjigoveznica. Zaloga in izdelovanje šolskih zvezkov.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:
2,000.000 K

v Ljubljani

Res. fond:

200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

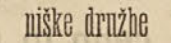
v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Ekspor.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zob-čistilno sredstvo!

SEYDLIN
Izdovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenjih.

Gena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plašev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postržba.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu s poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo ballšee, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, žimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo mlatilnic, gepelov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovenci, kupujte ugalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postržba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skontraciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434-933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.